

ШАРҚ ЮЛДУЗИ

Адабий-бадиий, ижтимоий-сиёсий журнал

1931 йилдан чиқа бошлаган

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ

Бобур Алимов — кенгаш раиси

Ўрозбой Абдураҳмонов
Акрамжон Адизов
Эркин Воҳидов
Туробжон Жўраев
Наим Каримов
Рустам Мирзаев
Тўра Мирзаев
Иқбол Мирзо
Минҳожиддин Мирзо
Абдуваҳоб Нурматов
Баҳамдулло Нурабуллаев
Абдулла Орипов
Тўра Саидов
Сирожиддин Саййид
Йўлдош Солижонов
Хайриддин Султонов
Рустам Қосимов

Бош муҳаррир — Улуғбек Ҳамдам
Бош муҳаррир ўринбосари — Икром Отамурод
Масъул котиб — Зиёдбек Ўринов
Наср бўлими мудири — Асад Дилмурод

4
2011

www.ziyouz.com kutubxonasi

МУНДАРИЖА

МУСТАҚИЛЛИК – УЛУҒ НЕЪМАТ

Аҳмаджон Мелибоев. Мунаввар туйғулар 3

ҲУРРИЯТ ШУЪЛАЛАРИ

Ҳусниддин Шарипов. Остонаси тиллодан. Шеър 7
Абдулҳай Носир. Эзгулик арки бу. Шеър 8
Абу Бакр. Ватан. Шеър 9
Омон Матжон. Истиқлол шарафи. Шеър 97
Зикрилла Неъмат. Бахтлар бешиги. Шеър 98
Ғайрат Мажид. Юртимнинг ёзи. Шеър 99
Олимжон Холдор. Жаннатмакон. Шеър 120
Малика Мирзо қизи. Истиқлол бахти. Шеър 121
Олим Жўра. Баркамол авлод. Шеър 121

ШЕЪРИЯТ

Мирпўлат Мирзо. Юртим, севдим сени юракдан. Шеърлар 74
Эътибор Охунова.
Бахтимни дунёларга билдиргим келди. Шеърлар 78
Исмоил Тўхтамишев.
Интилдим ҳурликка тикиб кўзимни. Шеърлар 88
Муножотхон Каримжон қизи. Эзгулик баётлари. Шеърлар ... 90
Озода Бекмуродова.
Заррин ёғдулар-ла безанган йўллар. Шеърлар 103
Беҳзод Фазлиддин.
Жамолинг жилваси жисму жонимда. Шеърлар 106

БИР ДАРАХТ НОВДАЛАРИ

Кенгисбой Каримов. Орзуга роз айтар само. Шеърлар 144

НАСР

Исажон Султон. Озод. Роман. Бошланиши 10
Наби Жалолиддин. Вокзал. Ҳикоя 81
Жўра Фозил. Боғ. Ҳикоя 125

ЖАҲОН ҲИКОЯЛАР ХАЗИНАСИДАН

О'Генри. Сўнгги япроқ. Ҳикоя 92

НАВОИЙ САБОҒИ

Насиба Бозорова.
"Нафс ила руҳни зинҳорки қилма махлут" 100

РОМАН: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

Исломжон Ёқубов.
Ўзбек романининг маънавий-руҳий асослари 109

ЭҲТИРОМ

Ҳафиз Абдусаматов. Мактуб – қалб садоси 122

ЖАРАЁН

Қозоқбой Йўлдош. Роман ва бугунги ўзбек романчилиги ... 131
Абдулла Улуғов. Қиссаларда қалб акси 137
Хуршид Дўстмуҳаммад. Ҳикояларда ҳаёт ва
хаёл ҳақиқати 141

АДАБИЁТШУНОСЛИК

Йўлдош Солижонов.
XXI аср насри манзаралари. Мавзу, муаммо ва ечим 147
Юрий Борев.
Инсон ҳамда инсоният ҳаётининг олий
мақсади ва маъноси 158
Сабоҳат Бозорова. Бир воқеликнинг уч талқини 164

ЁДНОМА

Нуруллоҳ Муҳаммад Рауфхон. Шеърига кўчган шахсият ... 170

ГУЛҚАЙЧИ

Ашурали Жўраев. Ҳажвий монологлар 175

Шарқ юлдузи

2011
4-сон

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ

* Муаллифлар фикри таҳририят фикри деб қабул қилинмасин. Таҳририятга юборилган материаллар муаллифларга қайтарилмайди.

* Обунага монеълик кўрсатилса, Тошкент – 100000, «Амир Темур» тор кўчаси, 2. Республика «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компаниясига мурожаат қилинсин.
Обуна индекси — 911

Манзилимиз:
100127, Тошкент шаҳри, «Ўзбекистон» кўчаси, 16-а уй.
Телефонлар:
227-00-81, 245-22-99
www.sharqyulduzi.uz
E-mail. sharqyulduzi1931@mail.ru

Босишга рухсат этилди
08.08.2011 йил.
Қоғоз бичими 70x108 $^{1}/_{16}$.
Офсет босма усулида тип.
№ 1-қоғозга босилди.
Босма тобоғи 11.
Шартли босма тобоғи 15,4.
Нашриёт ҳисоб тобоғи 17,2.
Адади 3435 нусха.
Буюртма № 101-11

Журнал Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0562–рақам билан рўйхатга олинган.
«Ўқитувчи» НМИУ босмахонасида чоп этилди.
Корхона манзили:
Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Янгишаҳар кўчаси, 1-уй.

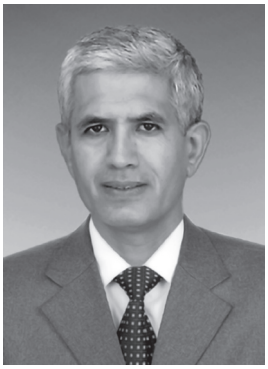
Саҳифаловчи:
Акбарали Мамасолиев
Мусаҳҳиҳлар:
Дилфуза Маҳмудова,
Рустам Турсунов

Сотувда: «Ўзбекистон почтаси» бўлимларидан сўранг.

Copyright © «Шарқ юлдузи»

www.ziyouz.com kutubxonasi

Абдулла УЛУҒОВ,
филология фанлари номзоди

ҚИССАЛАРДА ҚАЛБ АКСИ

(2010 йил қиссаларини ўқиб)

Ҳар қандай ҳодиса икки жиҳати – сон-миқдори ва сифати салмоғи билан эътиборни тортади. Қиссачиликка ҳам шу нуқтаи назардан қаралса, 2010 йил жанр учун сон-миқдор жиҳатидан ҳар қачонгидан баракали бўлгани, сифат-салмоғига кўра ҳам унда муайян ютуқларга эришилгани кўзга ташланади. “Шарқ юлдузи”, “Ёшлик” журналларида 16 та қисса эълон қилингани, бу аввалги йилларга қиёсланганда катта кўрсаткич экани, давлат ва хусусий нашриётларда, “сариқ матбуот” дейиладиган бозори чаққон оммабоп газеталарда “қисса” деган битиклар узлуксиз босилгани қиссачиликнинг ўз ўзанида тўлиб-тошиб оққанидан далолат беради.

Адабиётда, ҳар қандай жанрнинг мавқеи, мақоми унда инсон образининг гавдалантирилиши билан белгиланади. Ўтган даврда қиссаларда инсон ҳақида, унинг мураккаб маънавий-руҳий олами, қалбидаги турфа хил ўзгаришлар тўғрисида янгича қарашлар ўз ифодасини топди ва улар бадиий салмоқдор асар сифатида эътибор қозонди. Хуршид Дўстмуҳаммаднинг “Куза...”, “Мен – сенсиз, сен – мensиз”, Носиржон Жўраевнинг “Ноябрь куйи”, Абдунаби Абдиевнинг “Муаллақ одам”ида воқеликка ва инсон дунёсига ўзига хос ёндашилгани, унинг қалбини тафтиш, таҳлил этиш диққат марказига қўйилгани қиссачиликда янгиликка интилиш жараёни давом этаётганидан далолат беради. Қамчибек Кенжанинг “Тошқин”, Собир Ўнарнинг “Бибисора”, Абдуқаюм Йўлдошнинг “Тўй”, Баҳодир Абдураззоқнинг “У”, Ғафур Шермуҳаммаднинг “Баракасини берсин...” асарлари эса, бу жанрда ҳаёт ҳодисаларини анъанавий услубда кўрсатиш янада теранлашаётганини кўрсатади. Мавзуси, қаҳрамон образини гавдалантириш услуби бир-биридан тубдан фарқ қиладиган ушбу қиссаларнинг барчасида бир жиҳат – ҳаёт ҳодисаларига эссега хос ёндашув сезилади. Айни жиҳат уларни ўзаро бирлаштириб туради. Эндиликда, эссега хос хусусиятлар адабиётнинг бошқа жанрларига ҳам кенг кириб бораётгани аниқ сезилади. Роман ҳам, адабиётшунослик ҳам борган сари эсселашмоқда. “Куза...”, “Мен – сенсиз, сен – мensиз”, “Ноябрь куйи”, “Муаллақ одам” сингари қиссаларнинг аввалги қиссалардан фарқи шундаки, уларда персонажлар “ансамбил”и йўқ. Ўтган замон қиссаларида бош қаҳрамон баъзан бошқа персонажлар орасида кўринмай қоларди. Инсон оламини ўзига хос бадиий акс эттириш жиҳатидан “ярқ” этиб ажралиб турадиган ҳозирги қиссаларда фикр уйғотадиган, ҳаёт ҳақида ўйлашга, инсон қалбини тушунишга ундайдиган мушоҳадалар ўртага ташланади. Масалан, “Куза...” да : “Қизиқ-да, ҳамма ҳаммани кузатади, демак, ҳамма томонидан кузатилади! Шу тўғрими?.. Ҳозир одамзод шу тамойил измида яшайверади, шу мақсадда, яъни, бировларни кузатишга қаратилган минг бир хил ҳийла-найрангларни ўйлаб топади, ақл бовар қилмас асбоб-ускуналарни ихтиро қилаверади”, дейилади. (“Шарқ юлдузи” журнали, 2010 йил, 1-сон, 28-бет). Бугунги қиссаларда ҳаёт ҳақида, одамлар тўғрисида ана шундай янгича кузатишлар кўринади. Бундай теран мулоҳазалар асарларнинг қадрини оширади. Чунки санъат асарларининг аҳамияти, аввало, уларнинг кишиларда ҳис-туйғу уйғотиши, фикрлашга ундаши билан белгиланади. “Куза...” ни

www.ziyouz.com kutubxonasi

ўқиган ҳар бир одам феъл-атворимизга сингиб кетган, тушовдай бизни ушлаб турган, халқимизнинг ҳаёт тарзига хос муаммолар тўғрисида ўйланиб қолади. Чунки асарнинг “Ҳамма ҳаммани кузатув остида тутиши бир ҳисобда яхши ва табиий бўлса, иккинчи ҳисобда ўзини муттасил ўзгаларнинг назари остида ҳис қилиш одамнинг эркини, ихтиёрини бўғади... Ўша амма-тоғачиликлар, амаки-холачиликлар инсонни асосий ишидан, юмушидан чалғитади, майдалаштириб юборади, биз эса буларнинг барига одамгарчилик, қариндош-уруғчилик деб чиройли ном қўйиб олганмиз” каби ўринлари ҳар биримизни безовта қиладиган, ташвишга қўядиган, муаммоларга айнан мос келади. Абдуқаюм Йўлдош “Тўй” қиссасида ҳар биримизнинг таржимаи ҳолимизда бўртиб турадиган шу муаммонинг муҳим бир қиррасига эътибор қаратади. У мазкур асарида тўйда иштирок этаётганларнинг қиёфаси, хатти-ҳаракати, гап-сўзларини содда ва аниқ ифодалайди. Асарда персонажлардан бири тилидан Маҳмудхўжа Беҳбудийнинг “Бизни инқирозга ва таҳликага ва жаҳаннамга юмалататўрғон тўй, азо исмидаги икки қаттол душман” сўзларини келтиради ва орадан юз йил ўтган бўлса-да, миллатпарвар улуғ алломанинг бу фикри бугунги кунимизга ҳам тегишли эканини тўйнинг ғаройиб машмашалари фонида кўрсатади. Қиссада кишилар онгига ўрнашиб қолган дабдабабозлик, шуҳратпарастлик оқибатида келиб чиқаётган исрофгарчиликлар адабиётимиздаги анъанавий асарларга хос услубда ифодаланади. Муаллиф қаҳрамонларнинг нутқи, хатти-ҳаракати, бир-бирига муносабатини баён этиш орқали уларнинг маънавияти ғариблиги, дунёқараши ниҳоятда тор, ачинарли эканига эътибор қаратади. “Тўй”да кишиларимиз маънавий мажруҳлиги туфайли дабдабабозлик, исрофгарчилик шариатга ҳам, дунёвий қонунларга ҳам тўғри келмаслигини тушунмай келишаётгани, одамгарчилик тушунчаси мутлақо нотўғри талқин этилаётгани очиб берилади. Абдуқаюм Йўлдош қаҳрамонларининг гап-сўзини пардозлаб, юмшатиб ўтирмасдан, ўз оҳангида келтириб, уларнинг ҳаётий қиёфасини гавдалантиришга эришади.

Инсон табиатдаги, жумладан, миллатдошларимиз феъл-атворидаги жуда кўп иллатлар илдизи кишиларимизда ўз-ўзини кузатиш ва таҳлил қилиш етишмаслигига бориб тақалади. Бу кўпчилигимизнинг маънавий карахтлигимиз, ҳаётга жўн, юзаки қарашимизни билдиради. “Ноябрь куйи” қиссаси қаҳрамони ўзининг ва бошқаларнинг ҳафсаласиз умргузаронлик қилаётгани, кўпчиликнинг кўнглида эзгуликка интилиш, бир-бирига яхшилик соғиниш ҳисси сўниб бораётганидан изтироб чекади. Носиржон Жўраевнинг ушбу қиссаси бу жиҳатдан Хуршид Дўстмуҳаммаднинг “Мен – сенсиз, сен – менсиз”ига яқин туради. Абдуқаюм Йўлдошнинг “Тўй”, Собир Ўнарнинг “Бибисора”, Қамчибек Кенжанинг “Тошқин”, Баҳодир Абдураззоқнинг “У”, Ғафур Шермуҳаммаднинг “Баракасини берсин” қиссалари муайян сюжетга асосланса, “Ноябрь куйи”, “Мен – сенсиз, сен – менсиз” қиссаларида бошланиш ва якунга эга воқеалар тизими сезилмайди. Носиржон Жўраев ва Хуршид Дўстмуҳаммаднинг ушбу қиссалари муаллиф ўйкечинмалари, дил изҳори бўлиб туюлади. Ўқувчи ҳар иккала қиссада асосий қаҳрамон муаллиф, деган хаёлга боради. Мазкур қиссаларда матннинг бир шахс тилида берилгани ҳам шундай таассурот туғдиради.

“Мен – сенсиз, сен – менсиз”, “Ноябрь куйи” қиссалари қаҳрамонлари ўзини ёлғиз, кимсасиз ҳис қилади, ботинидаги бесаранжомликдан қийналади, ички тушкунлиги сабабларини топмоқчи бўлади. Ўзини ички тафтиш қилиб норозиланади. Ҳеч ким билан дилдан дардлашолмагани учун изтиробга тушади. “Нега биз кўчада, ишхонада ёки меҳмондорчиликда ўзимизни сипо, бамаъани тутамиз-у, уйимизда сал нарсага бақир-чақир қиладиган, жиззаки, ҳовлиқма бўлиб қоламиз? Етти ёт аёлларнинг ҳурматини жойига қўйиб, олқиш оламиз-у, онамизни силтаб-силтаб ташлаймиз. Ишхонада бирор сабаб билан тушлик бир-икки соатга чўзилса чидаймиз-у, чой вақтида қайнамагани учун уйдагиларни изиллатамиз. Бу одамликка хос тушунчалар, одатларми – нима бу ?” деб куйинади. (“Ёшлик” журнали 2010 йил, 9-сон. 26-бет). Асарлардаги бу хил ўринлар ҳар биримизни шу пайтгача эътибор бермай келаётган ҳодисаларимиз тўғрисида ўйлантиради. Бадиий асарларнинг аҳамияти ҳам уларни кишиларни мушоҳадага ундаши, ўз-ўзи билан баҳс-мунозара қилдириши билан белгиланади. Киши бошқалар билан ошкора зиддиятга борганида кўпинча ўзини – ҳақли, ўзгаларни – айбдор, деб билади. У бу пайтда ҳодисаларнинг зоҳирини кўради. Ўз-ўзи билан мунозарага киришга-

www.ziyouz.com kutubxonasi

нида эса ҳодисаларнинг минг бир парда ортидаги жиҳатларини илғайди. Шунинг учун ўзига узлуксиз савол беради. Саволларга жавоб топганида ўзига ишончи ортади. “Мен – сенсиз, сен – менсиз”, “Куза...”, “Ноябрь куйи” қиссаларида қаҳрамонларнинг ички дунёсидаги долғалар ифодаланади. Қаҳрамонлар воқеликка теран назар ташлайдиган зеҳнли инсон сифатида ўз-ўзига савол бериб, руҳий оламидан ўзини излашга, ботинини англашга киришади. Бу саволлар, аслида, ҳаётга, одамларга қаратилади. “Ноябрь куйи”да: “...Эслаб кўринг, қачон ота-онангиз билан ёзилиб, чин дилдан гаплашгансиз? Қачон опангиз ёки акангиз қаршисида қимтинмай дардлашгансиз?” дейилади. Ўз-ўзига ва бошқаларга шу хилдаги оғриқли саволлар бераётган тафтишчи асосий қаҳрамон саналган бу қиссаларда муҳаббат масаласига ўзига хос ёндашилади. “Мен – сенсиз, сен – менсиз”, “Ноябрь куйи” моҳият эътибори билан муҳаббат мавзусидаги асарлар саналади. Лекин мазкур қиссаларда бу кўҳна мавзу янгича тарзда талқин этилиб, янги услубда ёритилади. Бу фарқ ушбу қиссалар Одил Ёқубовнинг “Муқаддас”, “Қанот жуфт бўлади”, “Биллур қандиллар”, Пиримқул Қодировнинг “Эрк”, Ўткир Ҳошимовнинг “Баҳор қайтмайди” асарлари билан қиёсланганда яққол сезилади. “Мен – сенсиз, сен – менсиз”, “Ноябрь куйи”да аввалги асарларга хос анъанавий севги учбурчаги – ошиқлар тўқнашуви кузатилмайди. Мазкур қиссаларнинг дардманд қаҳрамонлари муҳаббатнинг мусаффо ғами гирдобида қолиб, ўзининг эзгу-истаклари, қалбидаги мажҳуллик сабаблари тўғрисида ўйланади. Ўз-ўзига кўпроқ шу мақсадда савол беради.

Кишида савол бериш истаги ўз-ўзидан пайдо бўлмайди. Ўз-ўзини сўроқ қилиш ҳолати жуда кўп омиллар билан боғлиқ ҳолда юзага келади. Шу боисдан, бундай пайтда ҳар ким ҳам мушкул аҳволга тушади. Энг яхши асарларда кўпроқ ана шу руҳий ҳолат, қалбдаги сирли, сеҳрли жараёнга эътибор қаратилади. Албатта, яхши асарлар нимагадир изоҳ бериш ниятида ёзилмайди. Яхши асарлар ҳамиша ижодкор қалбидаги ҳис-туйғулар, уни безовта қилаётган кечинмалар ифодаси бўлиб дунёга келади...

Ўтган йилнинг яхши қиссалари сирасига Баҳодир Абдураззоқнинг “У” қиссасини ҳам киритиш мумкин. Тарихий мавзудаги ушбу асар қизиқарли сюжети, воқеаларни ўзига хос услубда бадиий тасвир этиши, қаҳрамонлар ҳолатини ишонарли ифодалаши билан диққатни тортади. Қисса қаҳрамони машҳур тарихий шахс эмас. Бош қаҳрамон Нургелди – Бешим оқсоқолнинг қули. Бешим оқсоқол қизи Жилва бегимни Бухоро амирига узатади. У “келинни сепи дея ўн аравани сандиғу сандиқчалар билан тўлдириб, жияни Менгли бошчилигида қирқ йигит ва яна шунча қулни карвонга қўшиб жўнатди. Нургелди шу қуллар сафида Жилва бегимнинг хос ғуломи сифатида эди”, дейилади. (“Ёшлик” журнали 2010 йил, 6-сон. 19-бет). Қиссада Жилва бегим ва хос ғулом Нургелдининг бошидан кечирганлари таъсирчан тасвирланади. Ўқувчи кўз ўнгидан такаббур, ўзига бино қўйган Жилва бегим ва итоатгўй, айни чоғда, ёвқур Нургелдининг кимсасиз қум саҳросида ҳаёт учун кураши, тортган машаққатлари бир-бир ўтади. Асарда саҳро табиати, унинг жизғанак қиладиган саратони, музлатадиган қаҳратони, Нургелди, Жилва бегимнинг тирик қолиш йўлида тортган азоб-уқубатлари, тақдир синовларига дош берган қул ва хўжайин қизи бир-бирига қадрдон, ҳамдардга айланиши, саҳро уч қишу уч ёз ўз бағрида авайлаган севишганларга одамлар шафқатсизлик қилгани бадиий тасвирланади. “У”да ғайриоддий ҳодисалар қаламга олинади: ташналикдан ҳолдан тойган Нургелдини ит қудуққа бошлаб келади, кутилмаганда бир чол йўлиқиб, Нургелдига кашкулидан бужмайиб кетган олма чиқариб беради ва фарзанд кўрганингизда исмини Сотун қўясиз деб айтади. Чиндан ҳам ўғил фарзандли бўлишиб, унга Сотун деб исм қўйишади, Сотун уч ёшга тўлиб, юра бошлагач, қумтепалар орасидан билакдек илон тутиб келтириб, илоннинг айри тилини ушламоқчи бўлиб ўйнай бошлайди. Буни кўрган Жилва бегим қўрққанидан тилдан қолади. Драматик воқеаларга асосланган ўткир сюжетли мазкур қиссада ҳодисалар: “Нургелди сув солишга яроқли идиш қидириб, анча овора бўлди. Қумга кўмилиб ётган тошбақанинг косасини топиб олганида кун анча кўтарилиб, саҳрони қиздира бошлаган эди. Йигит шоша-пиша йўнилмаган тош қаланган қудуқ деворига тирмашиб, тубига тушиб олди. Қудуқ саҳро шамоли натижасида қумга кўмилганидан туби анча саёз, балчиқ орасида тошбақанинг косаси зўрға ботадиган сув бор эди. Нургелди сабрсизлик билан шу қўланса сувга лабини босди. Бир оз нафси ором олгач, уни шу ерга бошлаб келган ит эсига тушиб, косани тўлдириб,

www.ziyouz.com kutubxonasi

сув олди-да, юқорига кўтарилди. Ит сувни шапиллатиб ичар экан, баъзи-баъзида йигитга ялтоқланиб, думини ликиллатиб қўярди. Нургелди иккинчи бор қудуққа тушиб, косани тўлдириб чиқди ва бегим томонга йўл олди", тарзида ифодаланади. Саҳрода қолган қаҳрамонларнинг ҳолати: "Улар офтобнинг шундай майин ва маъсум бўлиб туришини хоҳлашар, тонги сарин шабаданинг ҳам ўзларига йўлдош бўлиб қолишини исташар, бироқ ҳализамон майин нурларнинг қиличдек кескирлашишини, шабаданинг гармселга айланишини билиб турсалар-да бу тонг абадиятга қадар чўзилишига ишонгилари келарди. Қуёш дақиқа сайин кўтарилиб борар экан, аввало, қовжираган шохларда энди маржондек илиниб шабнам томчилари ҳавода эриб, йўқ бўлаётганидан муздек томчилар оёқларини сескантирмай қўйганидан кейингина уларнинг қалбларини тўлқинлантирган тонг чекинганини ҳис қилиб, ҳавойи туйғулар ўрнини қуёш тикка келганида паналайдиган жой топиш ташвиши эгаллаб олди", деб тасвирланади. Баҳодир Абдураззоқ воқеликни шу тарзда энг яхши реалистик асарларга хос услубда кўрсатиб беради. Қиссадаги воқеалар моҳир мусаввир чизган манзарадек ўқувчи кўз ўнгида аниқ намоён бўлади. Ўқувчи Нургелди ва Жилва бегимнинг руҳий ҳолатини, қалбидаги зиддиятли кечинмаларни аниқ ҳис қилади. Шу боисдан "У" қиссаси қизиқиш билан ўқилади. Собир Ўнарнинг "Бибисора" қиссасида эса воқеалар сўзлашув услубига яқин ширали тилда баён этилади. Муаллиф воқеаларни нақл қилишда кундалик мулоқот тилини адабий тилга жалб этишга эришади. У қиссада адолатсизликка қарши дадил курашадиган, худо жазосини берсин, деб зўравонлардан чўчиб яшашга ўрганганларнинг ақидасини ҳазм қилолмайдиган, қалби беғубор туйғуларга тўла боланинг ҳаётий образини гавдалантиради. Ғафур Шермуҳаммаднинг "Баракасини берсин..." қиссаси "Шум бола" (Ғафур Ғулом), "Суварак" (Неъмат Аминов) ҳажвий асарларини ёдга солади. "Баракасини берсин..."да воқеалар беғубор, майин юмор билан нақл қилинади. Асардаги муаллиф тилида баён этилган ўринлар ҳам, қаҳрамонлар диалоги ҳам кулги уйғотади. Ғафур Шермуҳаммад асарида маҳаллий колоритни ифодалашга интилади ва муайян даражада бунга эришади. Лекин қиссада муаллиф тилидан: "Чучук момо ёшлигида гажак зулфлари ойнинг ўроғини эслатадиган икки ўрим сочлари тақимини ўпган, хумор кўзлари юракни куйдиргувчи оппоқ қуйруқдеккина жувон эди", дейилиши ўринсиз туюлади. ("Ёшлик" журнали 2010 йил, 12-сон. 9-бет). Асарда миллий, маҳаллий колоритни ифодалашга шевага хос сўзлар, ибораларни қўллаш асосидагина эришиб бўлмайди. Агар шундай бўлганда миллий, маҳаллий колорит яратиш жўн нарса бўлиб қоларди.

Азалдан аксарият асарлар учун хос бўлиб келган яна шундай камчиликлардан бири – сюжетни жуда оддий ва жўн тарзда қуриш бугунги қиссачиликда ҳам давом этмоқда. Бир-бирига шунчаки боғланган воқеалар баёнидан иборат бу тур асарларда ҳаёт ҳодисалари жиддий таҳлил этилмайди, уларга аниқ муносабат билдирилмайди. Тижорат мақсадида битилган, хусусий газеталар савдосига мўлжаллаб битилган айни нарсалар адабиётнинг бугунги жамиятдаги ўрни, аҳамиятига "соя" солиб туради. Табиий, "соя"лар ҳар доим бўлади. Аммо улар китобхонларни ҳаёт ҳақида ўйлантирадиган, "инсон" деб аталмиш мураккаб хилқатнинг сирли-сеҳрли, ғаройиб қалб олами билан таништирадиган асл асарлар қадрини ҳеч қачон пасайтиролмайди.

www.ziyouz.com kutubxonasi